

**Uchwała Nr .....
Rady Miasta Lublin**

z dnia 20 listopada 2014 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2015 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j. t. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.) - Rada Miasta Lublin uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2015 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane są ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie Miasta Lublin na 2015 r.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Lublin.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

Przewodniczący Rady Miasta
Lublin

Piotr Kowalczyk

Załącznik
do uchwały nr .....
Rady Miasta Lublin
z dnia .....

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA LUBLIN NA 2015 ROK

SPIS TREŚCI

1	Wstęp.....	3
2	Cel główny i cele szczegółowe Programu	5
3	Rozdział 1 – Podmioty realizujące Program	6
4	Rozdział 2 - Zadania do realizacji	7
4.1	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	7
4.2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	8
4.3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży	12
4.4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	16
4.5	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	17
4.6	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	18
5	Rozdział 3 - Zasady wynagradzania członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie	19
6	Rozdział 4 – Kontrola realizacji zadań zleczanych w ramach Programu	21
7	Rozdział 5 - Postanowienia końcowe	21

Wstęp

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych¹. Ustawa ta określa kierunki polityki przeciwdziałania alkoholizmowi.

Według danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych² populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych kształtują się następująco:

<i>Różne kategorie problemów alkoholowych</i>	<i>Populacje osób</i>	<i>W Polsce</i>	<i>W mieście 350 tys. mieszkańców</i>
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	około 2 % populacji	około 800 000	około 7 000
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	około 4 % populacji	około 1 500 000	około 14 000
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych	około 4 % populacji	około 1 500 000	około 14 000
Osoby pijące szkodliwie	5 -7 % populacji	około 2 000 000 – 2 500 000	około 17 500 – 24 500
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	około 2 000 000 osób dorosłych i dzieci	około 20 000 osób dorosłych i dzieci

Powyższe dane pokazują, iż w Lublinie różne kategorie problemów alkoholowych mogą dotyczyć około 75.000 osób, co stanowi około 20% wszystkich jego mieszkańców. Mieszkańcy ci stanowią populację osób pijących szkodliwie, uzależnionych, współuzależnionych, dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz osób doświadczających przemocy domowej. Dlatego niezmiernie ważna jest kompleksowa diagnoza spożywania alkoholu przez mieszkańców Lublina i skutków jakie niesie za sobą spożywanie alkoholu oraz zaoferowanie pomocy potrzebującym, w tym zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

¹ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.)

² Strona http://www.parpa.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=155&Itemid=16

Bardzo ważną sferą realizowanych zadań jest szeroko rozumiana profilaktyka. Zasadnym jest kierowanie dużej ilości działań Programu do uczniów lubelskich szkół. Ponadto należy kierować różnego rodzaju działania profilaktyczne do dorosłych mieszkańców Miasta Lublin przynależnych do różnych grup zawodowych i społecznych.

Doceniając zasadność prowadzonych przez Miasto Lublin działań w ramach poprzednich programów oraz zgodność realizowanych zadań z państwowymi rekomendacjami, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zakwalifikowała w 2003 roku Lublin do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Status Gminy Wiodącej Miasto Lublin utrzymuje do dnia dzisiejszego. Miasto Lublin, jak też i inne gminy wiodące realizuje wszystkie zadania zapisane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a sposób prowadzenia działań w zdecydowanej większości tych gmin ma charakter innowacyjny i długofalowy. Biorąc pod uwagę zasięg problemów alkoholowych, realne rezultaty w rozwiązywaniu tych problemów mogą przynieść działania kompleksowe, zaplanowane na większą skalę.

Podstawą realizacji Programu jest szeroka współpraca instytucji i osób fizycznych działających w tym obszarze. Mają one w swojej ofercie szeroki wachlarz działań specjalistycznych, pomocowych, jak i oddziaływań profilaktycznych kształtujących pozytywne postawy i wartości, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok, zwany w dalszej części „Programem” został opracowany w oparciu o materiały będące w dyspozycji Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin, dane ze sprawozdań z realizacji zadań składanych przez podmioty działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz wcześniej zleconych badań dotyczących spożywania napojów alkoholowych w Lublinie, a także przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Miasta Lublin.

Program powstał po konsultacji oraz we współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie, organizacjami pozarządowymi i instytucjami realizującymi zadania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Lublin.

Program stanowi część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2014 - 2020”.

Cel główny i cele szczegółowe Programu:

Cel główny Programu - zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień, zmniejszanie rozmiarów już istniejących problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z nimi.

Cele szczegółowe Programu:

- zapewnianie dostępu do świadczeń terapeutycznych, rehabilitacyjnych, socjoterapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, a także dla osób pijących nadmiernie i szkodliwie;
- wspieranie procesu trzeźwienia osób uzależnionych od alkoholu oraz osób będących w stanie nietrzeźwości;
- prowadzenie działań w celu ochrony ofiary przemocy w rodzinie, a także oddziaływań edukacyjnych, korekcyjnych i terapeutycznych dla osób stosujących przemoc;
- prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- zintensyfikowanie oraz profesjonalizacja oddziaływań profilaktycznych;
- popularyzowanie informacji o szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową, w tym edukacja osób dorosłych w zakresie problemów alkoholowych i umiejętności ich rozpoznawania, a także edukacja publiczna w zakresie spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży;
- podejmowanie działań mających na celu zmniejszanie liczby nietrzeźwych użytkowników dróg;
- zwiększanie oddziaływań w celu motywowania do podjęcia leczenia odwykowego;
- ograniczanie dzieciom i młodzieży dostępności do alkoholu oraz interwencja w związku z naruszeniem zakazu reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży;
- podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- podejmowanie działań w celu oceny aktualnej skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz stanu problemów uzależnień w Mieście Lublin;

- wspomaganie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez dofinansowanie centrum integracji społecznej.

Rozdział 1

Podmioty realizujące Program

§ 1

1. W realizacji Programu uczestniczą osoby fizyczne i prawne, podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j. t. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.), zwane dalej organizacjami pozarządowymi, jednostki organizacyjne Miasta Lublin oraz jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające niezbędną wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie oraz potencjał kadrowy w zakresie realizacji zadań objętych Programem.
2. Program realizują również komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin w zakresie swoich zadań regulaminowych oraz Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie, zwana w dalszej części „Komisją”.
3. Prowadzenie i koordynacja spraw związanych z realizacją Programu należy do Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin, z zastrzeżeniem ust 4;
4. Prowadzenie i koordynacja spraw związanych z realizacją Programu przez inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin oraz Komisję, będących w zakresie ich zadań regulaminowych należy bezpośrednio do tych komórek lub Komisji.

Rozdział 2 Zadania do realizacji

§ 2

1. **Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.**

Dostępność i wysoką jakość profesjonalnej terapii uzależnień warunkuje skuteczność wszystkich innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. Ważnym zadaniem jest również objęcie ofertami terapii młodzieży używającej alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Część osób uzależnionych, po zakończeniu leczenia odwykowego wymaga oddziaływań rehabilitacyjnych, dlatego koniecznym jest podejmowanie działań podtrzymujących proces trzeźwienia. W ramach tego zadania Gmina dofinansowuje też szkolenia terapeutów, odbywające się w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego.

- 1) Zadanie będzie realizowane poprzez finansowanie lub dofinansowanie:
  - a) realizacji programów rozszerzających gwarantowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczenia podstawowe, a także prowadzenie kompleksowych oddziaływań w stosunku do osób pijących ryzykownie i szkodliwie, w szczególności w Ośrodku Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Lublinie;
  - b) realizacji programów wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności w Ośrodku Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Lublinie;
  - c) udziału pracowników lecznictwa odwykowego w szkoleniach, kursach, stażach, superwizjach;
  - d) realizacji programów interwencyjno-motywacyjnych dla osób z problemem alkoholowym oraz zadań na rzecz osób cierpiących na chroniczny alkoholizm, w tym dla osób bezdomnych oraz pensjonariuszy domów pomocy społecznej;
  - e) prowadzenia ośrodka typu hostel dla osób uzależnionych od alkoholu po przebytym leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
  - f) prowadzenia placówki świadczącej pomoc osobom w stanie nietrzeźwości, w tym jej wyposażenia;

g) wspomaganie procesu rehabilitacji poprzez organizację wyjazdów i imprez dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

2) Ocena realizacji zadania badana będzie za pomocą następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

- a) liczby zrealizowanych programów rozszerzających gwarantowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczenia podstawowe oraz liczby osób z nich korzystających, a także liczby osób pijących ryzykownie i szkodliwie, w stosunku do których prowadzono kompleksowe działania;
- b) liczby zrealizowanych programów wspierających proces zdrowienia oraz liczby osób biorących w nich udział;
- c) liczby przeszkolonych pracowników lecznictwa odwykowego oraz liczby szkoleń, kursów, staży i superwizji, w których brali udział;
- d) liczby zrealizowanych programów interwencyjno-motywacyjnych, zadań oraz liczby osób w nich uczestniczących;
- e) liczby mieszkańców hostelu oraz liczby programów do nich skierowanych;
- f) liczby osób, którym udzielono pomocy w placówce;
- g) liczby wyjazdów i imprez oraz liczby osób biorących w nich udział.

3) Realizatorami zadania będą:

podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin oraz jednostki organizacyjne Miasta Lublin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Działania określone w Programie skierowane są nie tylko do osób z problemem alkoholowym, ale także do członków ich rodzin, którzy, podobnie jak osoba z problemem alkoholowym, podlegają niszczącym skutkom długotrwałego oddziaływania alkoholu. Konsekwencją życia z osobą nadużywającą alkoholu może być tzw. współuzależnienie. Współuzależnienie nie jest chorobą – to efekt przystosowania się do sytuacji problemowej. Istotne z punktu widzenia trwałości i jakości życia rodziny z problemem alkoholowym jest objęcie pomocą terapeutyczną

całej rodziny. Efektem doświadczeń wyniesionych z życia w rodzinie z problemem alkoholowym może być powstały na tym tle zespół zaburzeń przystosowania nazywany syndromem DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików). Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym żyją w stanie chronicznego napięcia i stresu, doświadczają wielu traumatycznych sytuacji związanych z chaosem i awanturami w domu, a w związku z brakiem oparcia ze strony dorosłych żyją w poczuciu braku bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, co powoduje określone zaburzenia emocjonalne i psychiczne. Należy również podkreślić, że przy braku wsparcia i pomocy socjoterapeutycznej, dzieci z rodzin z problemem alkoholowym stanowią grupę najwyższego ryzyka. Żyjąc w rodzinie z problemem alkoholowym, czasami szukają takich form spędzania czasu wolnego, które wiążą się ze spożywaniem alkoholu. Negatywne wzorce wyniesione z domu są także często powtarzane w ich dorosłym życiu. Bardzo ważne jest również przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Dane statystyczne z przeprowadzonych na terenie Lublina badań³ wskazują, że w wielu rodzinach zamieszkujących Lublin występuje przemoc. Najczęściej jest to przemoc psychiczna, następnie, jeśli chodzi o częstość, obserwuje się przemoc fizyczną, później ekonomiczną i na końcu seksualną. Średnia występowania przemocy rodzinnej na terenie Miasta Lublin jest porównywalna ze średnimi w ogólnopolskiej i warszawskiej populacji. Jako przyczynę przemocy w rodzinach najwięcej respondentów wskazało alkohol. Specyfika przemocy w rodzinach alkoholowych polega zarówno na większym nasileniu zjawiska, jak też na większych rozmiarach destrukcji wśród ofiar i ich mniejszych zasobach indywidualnych do radzenia sobie. O dobrym kierunku działań w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie świadczy fakt, że wzrasta liczba ujawnianych przypadków przemocy oraz osób, które przyznają się do doświadczania tej przemocy. Udzielanie pomocy rodzinom, w której występują problemy alkoholowe stanowi kolejne, priorytetowe zadanie Programu. Wykazane w Programie działania w tym zakresie dają podstawę prawidłowej realizacji tych założeń.

---

³ Raport z badania zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Miasta Lublin, 2012 rok

1) Zadanie będzie realizowane poprzez finansowanie lub dofinansowanie:

- a) realizacji programów wspierających dla członków rodzin z problemem alkoholowym, w tym realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików;
- b) realizacji programów dla rodziców, w tym warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy;
- c) realizacji programów radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów;
- d) prowadzenia świetlic socjoterapeutycznych świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- e) realizacji programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- f) realizacji działań na rzecz przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie;
- g) realizacji wstępnych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- h) realizacji programów korekcyjnych - pogłębionych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, którzy ukończyli wstępny program korekcyjno – edukacyjny;
- i) prowadzenia obozów z programem terapeutycznym dla członków rodzin z problemem alkoholowym jako zwieńczenie dotychczas prowadzonej pracy;
- j) organizacji szkoleń i konferencji dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym oraz szkoleń i konferencji dotyczących rozwiązywania problemu przemocy;
- k) zadań realizowanych przez Centrum Interwencji Kryzysowej w zakresie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- l) prowadzenia przez Centrum Interwencji Kryzysowej Całodobowego Telefonu Zaufania;
- m) wspierania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- n) prowadzenia edukacji publicznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez kampanie w mediach, udział w ogólnopolskich kampaniach, prowadzenie systemu informacji i lokalnych kampanii, wydawanie i zakup materiałów edukacyjnych;

o) zlecenie badań, sondaży opinii publicznej, sporządzanie diagnoz, pozwalających ocenić aktualną skalę występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Lublina oraz sporządzenie mapy zagrożeń problemami przemocy w Mieście Lublinie.

2) Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

- a) liczby zrealizowanych programów wspierających dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz liczby osób biorących w nich udział, a także liczby zrealizowanych programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików oraz liczby osób biorących w nich udział;
- b) liczby zrealizowanych programów dla rodziców, w tym warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez stosowania przemocy oraz liczby osób biorących w nich udział;
- c) liczby zrealizowanych programów radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów oraz liczby osób biorących w nich udział;
- d) liczby dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych;
- e) liczby zrealizowanych programów socjoterapeutycznych oraz liczby dzieci biorących w nich udział;
- f) ilości działań na rzecz przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie oraz liczby osób biorących w nich udział;
- g) liczby zrealizowanych programów oraz liczby osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczących we wstępnych programach korekcyjno-edukacyjnych;
- h) liczby zrealizowanych programów oraz liczby osób biorących udział w programach korekcyjnych – pogłębionych dla osób stosujących przemoc po przebytych wstępnym programie korekcyjno – edukacyjnym;
- i) liczby osób uczestniczących w obozach z programem terapeutycznym;
- j) liczby zorganizowanych szkoleń, konferencji oraz liczby osób biorących w nich udział;
- k) liczby osób zgłaszających się do Centrum Interwencji Kryzysowej oraz liczby udzielonych im porad;
- l) liczby udzielonych porad w ramach funkcjonowania Całodobowego Telefonu Zaufania;

- m) liczby zaangażowanych podmiotów i liczby działań realizowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy;
- n) liczby działań z zakresu edukacji publicznej;
- o) liczby prowadzonych badań, sondaży oraz lokalnych diagnoz.

3) Realizatorami zadania będą:

podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych oraz Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym – kontakt z alkoholem ma za sobą 87,3% gimnazjalistów z klas trzecich. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem jakiegokolwiek napoje alkoholowe piło 57,6% piętnastolatków.⁴ Dlatego myśląc o działaniach profilaktycznych i o ochronie dzieci i młodzieży przed różnymi zagrożeniami, należy mieć na uwadze, że to właśnie alkohol jest najczęściej wskazywaną przez nich substancją psychoaktywną, która otwiera drogę do podejmowania zachowań ryzykownych. Przy konstruowaniu Programu uwzględniono doświadczenia z lat ubiegłych, z których wynika, że najskuteczniejsza jest profilaktyka skierowana do najmłodszej grupy odbiorców tj. dzieci i młodzieży. Zgodnie z zaleceniami przedstawionymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie badań ESPAD 2011 (Europejskie Badanie w Szkołach na Temat Używania Alkoholu i Narkotyków) należy kontynuować działania profilaktyczne realizowane w środowisku lokalnym zwracając uwagę na to, aby programy spełniały określone standardy jakości.⁵ Planując do realizacji w ramach Programu działania skierowane do dzieci i młodzieży, brano pod uwagę fakt, iż osiągnięcie celu stanie się możliwe, o ile działania będą prowadzone systematycznie i planowo przy wykorzystaniu różnych

---

⁴ „Picie alkoholu przez młodzież” Wybrane zagadnienia z badań ESPAD 2011, Warszawa 2012

⁵ Tamże

form oddziaływań i skierowaniu działań na różne obszary. Dlatego też między innymi za ważne w Programie uznano działania ukierunkowane na zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych wśród mieszkańców Miasta Lublin, a przede wszystkim wśród młodzieży. Jak wynika z badań przeprowadzonych na terenie Miasta Lublin w 2009 roku, picie alkoholu wśród młodzieży w ciągu ostatnich lat uległo zmniejszeniu, pije zdecydowanie mniej osób, sięgają one rzadziej po alkohole wysokoprocentowe, równocześnie rzadziej podejmują samodzielne próby nabywania napojów alkoholowych coraz częściej napotykając na barierę przy ich zakupie. Te pozytywne zjawiska są wynikiem wieloletniej, ciągłej pracy Miasta Lublin w kwestii profilaktyki alkoholowej i ograniczania dostępności do alkoholu dzieciom i młodzieży. Badania prowadzone w Lublinie w 2012 roku wskazują, iż znaczącymi czynnikami warunkującymi spożywanie alkoholu przez nieletnich oraz nadużywanie alkoholu przez osoby dorosłe są: nieprawidłowe sposoby radzenia sobie ze stresem oraz zaburzone relacje z rodzicami – doświadczana z ich strony przemoc i odrzucenie.⁶ Dlatego też ważnym zadaniem jest kierowanie działań edukacyjnych do rodziców. Celem takich działań jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowywanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Mocna więź z rodzicami, umiejętność budowania wokół dziecka nie tylko systemu kontroli, ale i wsparcia – są ważnymi czynnikami chroniącymi młodych ludzi przed sięganiem po substancje psychoaktywne. Przeprowadzone badania potwierdzają istnienie błędnych mitów i stereotypów dotyczących pozytywnego wpływu na zdrowie różnych rodzajów napojów alkoholowych. Dlatego niezmiernie ważna jest edukacja w tym zakresie również osób dorosłych, w szczególności kobiet w ciąży, sprzedawców napojów alkoholowych, przyszłych użytkowników dróg itp. Prowadzenie edukacji publicznej jest jednym z zadań związanych z realizacją Programu. Działania edukacyjne i informacyjne wzmacniają skuteczność innych narzędzi lokalnej polityki wobec alkoholu. Systematyczne edukowanie i szkolenia profesjonalistów pracujących zawodowo w systemie pomocy dzieciom, młodzieży i rodzinom są ważnym elementem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie.

---

⁶ Raport z badania „Diagnoza zjawiska spożywania napojów alkoholowych”, Lublin 2012

1) Zadanie będzie realizowane poprzez finansowanie lub dofinansowanie:

- a) realizacji dla dzieci i młodzieży profesjonalnych programów profilaktycznych na poziomie profilaktyki uniwersalnej;
- b) realizacji programów profilaktyczno-interwencyjnych dla dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne oraz dla młodzieży upijającej się;
- c) prowadzenia obozów, kolonii, półkolonii z profesjonalnym programem profilaktycznym;
- d) prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych z programem informacyjno - edukacyjnym, dostosowanym do wieku odbiorców i włączającym w swe oddziaływanie osoby dorosłe;
- e) prowadzenia działań na rzecz dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych z elementami informacyjno-edukacyjnymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
- f) realizacji działań o charakterze edukacyjno-wspierającym dla rodziców i opiekunów prawnych oraz dla osób dorosłych pracujących z dziećmi i młodzieżą;
- g) wspierania programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i studentów;
- h) prowadzenia środowiskowych działań na rzecz dzieci i młodzieży mieszkających w obszarach szczególnego ryzyka;
- i) prowadzenia edukacji osób podających i sprzedających napoje alkoholowe;
- j) organizacji lokalnych imprez i konkursów promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, w tym imprez odbywających się pod patronatem Komisji;
- k) organizacji środowiskowych działań na rzecz ograniczania spożycia alkoholu w szczególności przez osoby nieletnie;
- l) prowadzenia działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości w zakładach pracy;
- m) prowadzenia działań w zakresie zmniejszania liczby nietrzeźwych użytkowników dróg, w tym prowadzenia szkoleń dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy;
- n) realizacji programów psychokorekcyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu;

- o) organizowania szkoleń i konferencji, seminariów, lokalnych debat z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym szkoleń dla położnych w zakresie rozpoznawania problemu alkoholowego wśród kobiet w wieku rozrodczym i kobiet w ciąży;
- p) prowadzenia edukacji publicznej z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym edukacji osób dorosłych w zakresie problemów alkoholowych i umiejętności ich rozpoznawania, a także edukacji publicznej w zakresie spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, w szczególności poprzez prowadzenie strony internetowej, kampanie w mediach, kampanie billboardowe, udział w ogólnopolskich kampaniach, prowadzenie systemu informacji i lokalnych kampanii, wydawanie i zakup materiałów edukacyjnych, a także podczas imprez organizowanych na terenie Miasta Lublin;
- q) zlecenia badań, sondaży opinii publicznej, sporządzanie diagnoz, pozwalających ocenić aktualny stan problemów uzależnień w Lublinie oraz sporządzenie mapy zagrożeń problemami alkoholowymi w Mieście Lublin.

2) Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

- a) liczby zrealizowanych programów oraz liczby osób w nich uczestniczących;
- b) liczby zrealizowanych programów oraz liczby osób w nich uczestniczących;
- c) liczby przeprowadzonych obozów, kolonii i półkolonii oraz liczby osób biorących w nich udział;
- d) liczby zrealizowanych zajęć sportowych z programem informacyjno-edukacyjnym oraz liczby osób biorących w nich udział;
- e) liczby dzieci objętych dożywianiem;
- f) liczby zrealizowanych działań dla rodziców i opiekunów prawnych oraz innych osób dorosłych oraz liczby osób biorących w nich udział;
- g) liczby zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych oraz liczby osób biorących w nich udział;
- h) liczby środowiskowych działań oraz liczby dzieci i młodzieży w nich uczestniczących;
- i) liczby przeprowadzonych szkoleń oraz liczby osób biorących w nich udział;
- j) liczby zorganizowanych lokalnych imprez, konkursów, w tym objętych patronatem Komisji oraz liczby ich uczestników;
- k) liczby środowiskowych działań na rzecz ograniczania spożycia alkoholu;

- l) liczby działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości w zakładach pracy oraz liczby osób biorących w nich udział;
- m) liczby przeprowadzonych działań, w tym liczby zorganizowanych szkoleń dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy oraz liczby osób biorących w nich udział;
- n) liczby zrealizowanych programów psychokorekcyjnych dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu oraz liczby osób biorących w nich udział;
- o) liczby zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów, lokalnych debat oraz liczby osób biorących w nich udział;
- p) liczby działań z zakresu edukacji publicznej;
- q) liczby prowadzonych badań, sondaży oraz lokalnych diagnoz.

3) Realizatorami zadania będą:

organizacje pozarządowe, Komisja, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, osoby fizyczne i prawne, szkoły wyższe oraz Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych i inne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Ważnym partnerem w realizacji Programu są podmioty, o których mowa w § 1 ust. 1, i którym Miasto Lublin zleca realizację zadań Programu. Dużą rolę odgrywają stowarzyszenia i kluby abstynenckie. W ramach Programu przewiduje się wspomaganie działalności tych podmiotów.

1) Zadanie będzie realizowane poprzez:

- a) wspieranie funkcjonowania systemu współpracy międzyinstytucjonalnej;
- b) wspomaganie rzeczowe realizacji zadań wynikających z Programu;
- c) współpracę merytoryczną z podmiotami realizującymi Program;
- d) udzielanie rekomendacji realizatorom Programu;
- e) wymianę informacji i doświadczeń;

- f) promowanie dobrych praktyk w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- g) dofinansowanie modernizacji i doposażenia obiektów sportowych, na których prowadzone będą zajęcia, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. d.

2) Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

- a) liczby podmiotów współpracujących w ramach realizacji Programu;
- b) liczby podmiotów wspartych finansowo i rzeczowo przy realizacji zadań;
- c) liczby wypromowanych dobrych praktyk oraz liczby udzielonych rekomendacji;
- d) liczby zmodernizowanych obiektów sportowych;
- e) liczby doposażonych obiektów sportowych.

3) Realizatorami zadania będą:

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin oraz inne komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

1) Zadanie będzie realizowane poprzez:

- a) przyjmowanie zawiadomień o naruszeniu art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i kierowanie ich do zaopiniowania przez Komisję;
- b) podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

c) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

2) Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

a) liczby zawiadomień dotyczących naruszenia art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zaopiniowanych przez Komisję;

b) liczby podjętych działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

c) liczby orzeczeń sądowych uwzględniających wnioski Miasta Lublin, w zakresie naruszenia art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3) Realizatorem zadania będzie:

Komisja.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Jednym z zadań własnych Miasta Lublin realizowanych w ramach Programu jest wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

1) Zadanie będzie realizowane poprzez:

dofinansowanie działalności centrum integracji społecznej.

2) Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

a) liczby osób uczestniczących w zajęciach centrum integracji społecznej;

b) liczby osób, które zakończyły uczestnictwo w zajęciach w centrum integracji społecznej;

c) liczby osób, które zostały zatrudnione lub podjęły działalność na własny rachunek lub w ramach spółdzielni socjalnych.

3) Realizatorem zadania będzie:

organizacja pozarządowa.

Rozdział 3

Zasady wynagradzania członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie

§ 3

1. Zasady wynagradzania członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie:

1) Członkowi Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego w trybie i na zasadach określonych ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zwanego dalej „minimalnym wynagrodzeniem” za każdorazowy udział w pracach następujących zespołów:

a) podejmujących czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,

b) opiniującego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,

c) merytorycznego,

d) interwencyjno – edukacyjnego,

a także za udział w posiedzeniach plenarnych całej Komisji oraz udział w pracach Komisji oceniających oferty i wnioski składane na realizację Programu.

2) Przewodniczącemu Komisji za wykonywanie zadań związanych z organizacją pracy Komisji przysługuje dodatkowe miesięczne wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia.

3) Wiceprzewodniczącemu Komisji za wykonywanie zadań związanych z organizacją pracy Komisji przysługuje dodatkowe miesięczne wynagrodzenie w wysokości 8% minimalnego wynagrodzenia.

4) Podstawę do wypłaty wynagrodzeń, o których mowa w ust. 1 stanowi sporządzone i podpisane przez Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego Komisji zestawienie wraz z listami obecności podpisanymi przez poszczególnych członków Komisji biorących udział w jej pracach, przedłożone do Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych w terminie do 5-go dnia miesiąca następującego po miesiącu przepracowanym.

5) Wypłata wynagrodzenia dokonywana będzie przelewem na wskazane przez członka Komisji konto w terminie do 20-go dnia miesiąca następującego po miesiącu przepracowanym.

2. Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj.:

- a) liczby wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego;
- b) liczby posiedzeń zespołów Komisji;
- c) liczby skierowań do biegłych sądowych;
- d) liczby opinii zwróconych przez biegłych;
- e) liczby akt osobowych wysłanych do sądu;
- f) liczby świadków wezwanych na posiedzenia zespołów;
- g) liczby osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu wezwanych na posiedzenia zespołów;
- h) liczby wizytacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- i) liczby nieprawidłowości ujawnionych podczas wizytacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- j) liczby rozpatrzonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie;
- k) liczby przeprowadzonych wizji lokalnych;
- l) liczby zażaleń na postanowienia złożonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego;
- m) liczby założonych Niebieskich Kart przez członków Komisji;
- n) liczby posiedzeń zespołów oceniających wnioski na realizację zadań Programu, w których członkowie Komisji brali udział.

Rozdział 4

Kontrola realizacji zadań zleczanych w ramach Programu

§ 4

1. Zadanie będzie realizowane poprzez: kontrolę zadań realizowanych w ramach Programu przez podmioty, o których mowa w § 1 ust. 1 prowadzoną przez pracowników Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin

2. Ocena realizacji zadania badana będzie przy pomocy następujących wskaźników porównujących rok bieżący z rokiem poprzednim, tj:

- a) liczby skontrolowanych podmiotów realizujących zadania Programu, w tym liczby skontrolowanych organizacji pozarządowych;
- b) liczby skontrolowanych zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- c) liczby przeprowadzonych weryfikacji zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- d) liczby przeprowadzonych wizytacji realizowanych zadań, w tym liczby przeprowadzonych wizytacji zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Rozdział 5

Postanowienia końcowe

§ 5

1. Na realizację zadań Programu przeznaczają się środki finansowe pochodzące z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwale budżetowej Miasta Lublin na 2015 rok.
2. Koszty obsługi zadań Programu realizowanych przez komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin oraz Komisję, w tym m.in.: doposażenie stanowisk pracy, zakup materiałów, zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, sprzętu biurowego, literatury i czasopism specjalistycznych, udział w szkoleniach i konferencjach oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników finansowane są ze środków Programu, z zastrzeżeniem, że wysokość środków przeznaczona na pokrycie kosztów obsługi zadań nie przekroczy 5% środków finansowych przeznaczonych na realizację wszystkich zadań Programu.

3. Koszty podróży związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych oraz udziału w szkoleniach i konferencjach, o których mowa powyżej rozliczane będą według zasad obowiązujących w Urzędzie Miasta Lublin.
4. Postanowienie ust. 3 nie ma zastosowania do członków Komisji.

§ 6

1. Zlecenie realizacji zadań podmiotom, o których mowa w § 1 ust. 1 i 2 Programu nastąpi po przeprowadzeniu procedury właściwej dla podmiotu ubiegającego się o realizację zadania, tj:
  - 1) na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
  - 2) na podstawie przepisów dotyczących zamówień publicznych;
  - 3) na podstawie przepisów dotyczących podmiotów leczniczych;
  - 4) poprzez dokonywanie zmian w budżecie Miasta.
2. Podmioty realizujące zadania Programu, zobowiązane są do informowania każdorazowo w wydawanych publikacjach, materiałach, poprzez media, jak również stosownie do charakteru realizowanego zadania, poprzez widoczną w miejscu jego realizacji tablicę lub przez ustną informację kierowaną do odbiorców, o źródle dofinansowania czy finansowania zadania w następującym brzmieniu: „Zadanie finansowane/dofinansowane jest ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.”

§ 7

1. Prezydent Miasta Lublin składa Radzie Miasta Lublin sprawozdanie roczne z realizacji Programu w terminie do dnia 31 marca 2016 roku.
2. Podstawę sporządzenia sprawozdania stanowią wskaźniki określone w Programie.
3. Przygotowanie sprawozdania koordynuje Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin, które realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi. W szczególności zadania te obejmują: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej, a także finansowanie działalności Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie.

Zgodnie z cytowaną ustawą realizacja wyżej wymienionych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Na realizację w roku 2015 Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczone będą środki finansowe uzyskane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.